

وزیر علوم: تخلف دولت سیزدهم در اخراج استادان بررسی می‌شود

اقدامات جدید به دنبال دستور رییس‌جمهوری برای بازگرداندن تمام استادان اخراجی

بنفشه سام‌گیس

دو روز بعد از دستور رییس‌جمهوری به وزیر علوم درباره بررسی وضعیت و بازگرداندن تمام استادان و دانشجویان اخراجی در دولت سیزدهم، اقدامات جدید برای اجرای این دستور در وزارت علوم آغاز شد. دیروز، وزیر علوم در گفت‌وگو با خبرگزاری ایسنا اعلام کرد که تمام جذب و اخراج و استخدام‌هایی که در فاصله انتقال دو دولت تا استقرار دولت جدید و برخلاف بخشنامه معاون اسبق ریاست‌جمهوری (محمد مخبر) در دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی تابعه صورت گرفته، بررسی خواهد شد و طبق قانون درباره تخلفات صورت گرفته در زمینه جذب و جابه‌جایی اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی تصمیم‌گیری می‌شود.

(محمد مخبر؛ سرپرست ریاست‌جمهوری سیزدهم، روز 12 خرداد امسال در بخشنامه ابلاغی به دولت تاکید کرد: «به موجب این بخشنامه کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفانند تا زمان استقرار دولت چهاردهم از هر گونه تغییر در ساختارهای سازمانی، جابه‌جایی نیروی انسانی و نقل و انتقال اموال دولتی، اعمال آیین‌نامه جدید، تغییر در تعرفه‌ها و عوارض و هرگونه اقدامات خارج از ضوابط و مقررات خودداری نمایند.»)

رییس‌جمهوری، روز 8 شهریور و در مراسم معارفه وزیر علوم از وزیر خواست که وضعیت تمام استادان اخراجی و لغو قرارداد، بازنگری شده و دانشجویان اخراجی دوباره به دانشگاه بازگردانده شوند. پزشک‌یان در ادامه این درخواست از وزیر خود گفت: «برپایی کرسی آزاداندیشی یعنی اینکه دانشجو بتواند حرف خود را مطرح کند. ما باید با منطق

جواب دانشجو را بدهیم. دانشجو را می‌توان هدایت و توجیه کرد و اگر هم حق با دانشجو است من باید خودم را اصلاح کنم نه اینکه او را محروم کنم. اگر دانشجو عیب من را می‌گوید به جای آنکه او را بشکنم، باید خودم را بشکنم. اگر توانستیم این را بپذیریم آن وقت مملکت آباد می‌شود. حق است دانشجو حرف بزند. دانشجو نمی‌تواند آدم بدی باشد. او فردا و آینده کشور است. دانشجو باید بتواند سوال کند. دانشجو اعتراض می‌کند، من هم باید جوابش را بدهم. یا حرفش حق است که باید اطاعت کنم یا اشتباه می‌کند که هدایتش می‌کنم.»

سه روز قبل از مراسم معارفه وزیر علوم، انجمن اسلامی دانشجویان دانشگاه صنعتی شریف در نامه‌ای خطاب به حسین سیمای‌صراف، از وزیر دولت چهاردهم به صراحت خواسته بود که «اساتید اخراج شده را بازگرداند.»

در بخشی از متن این نامه که با امضای دبیر انجمن در پایگاه خبری جماران منتشر شد، خطاب به وزیر علوم آمده بود: «سال گذشته، در چنین روزهایی بود که دکتر علی شریفی زارچی، استاد دانشکده کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف، خبری مبنی بر قطع ارتباط علمی خود با دانشگاه را منتشر کردند. با توجه به اشتهار ایشان به تعهد و مرجعیت علمی میان دانشجویان و جامعه دانشگاهی بر کسی پوشیده نبود که دلیل این تصمیم جز ادامه همان روند ناصواب مسبوق نبوده است؛ خالصسازی دانشگاه. قطع همکاری با دکتر شریفی‌زارچی تنها نمونه‌ای از تصمیمات چند سال اخیر مراجع ذی‌ربط در راستای این هدف بوده که اثرات آن را می‌توان در اخراج‌های بی‌دلیل اساتید دانشگاه‌های مختلف کشور به چشم دید. روندی که نتیجه‌ای جز ناامیدی و سرخوردگی میان دانشگاهیان به همراه نداشته است. بدیهی است که حذف این اساتید خبره دلسردی جامعه دانشگاهی را به همراه آورده و آنان را از هرگونه بهبود وضعیت خود ناامید می‌کند. حاصل این روند تهي شدن کشور از متخصصان است. از جناب‌عالی به عنوان فردی برآمده از دانشگاه که خود را فرزند نهاد علم می‌دانید و بازگشت کرامت به دانشگاه را از اهداف خود تعریف کرده‌اید، انتظار می‌رود با دعوت از اساتید اخراج‌شده به دانشگاه‌ها و دلجویی از آنان زمینه‌ساز تحقق این هدف باشید.»

وزیر علوم، روز پیش از مراسم معارفه‌اش در توضیح رویه‌ای که در پیش خواهد گرفت، گفته بود: «پیشرفت کشور در گروی پیشرفت علم است چون تا عالمان در صدر ننشینند و احترام نشوند، آن پیشرفت صورت نمی‌گیرد. اولویت من این است که نشاط، امید، احترام و کرامت انسان را برگردانم.»

از شهریور 1400 به دنبال آغاز فعالیت دولت سیزدهم تا روزهای پیش

از برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری چهاردهم در هفته اول تیر ماه امسال، صدها استاد دانشگاه به دلیل اعتراض یا همسو نبودن با روسای منصوب شده دولت، از تدریس در دانشگاه کنار گذاشته شدند. بررسی «اعتماد» نشان می‌دهد که محمدعلی زلفی‌گل (وزیر علوم دولت سیزدهم) 27 روز بعد از آغاز وزارتش، دست به کار عزل روسای دانشگاه‌ها شد و قرعه اولین عزل هم به نام رییس دانشگاه تهران افتاد. 30 شهریور 1400 محمود نیلی احمدآبادی از ریاست دانشگاه تهران عزل شد و سید محمد مقیمی به جای او نشست. تا 29 آبان همان سال، 26 نفر از روسای دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم، با حکم وزیر از مسوولیت خود عزل شدند و نفرات تازه‌ای جای ایشان را گرفتند که در بعضی موارد هم انتصاب‌ها معنادار بود. به عنوان مثال، 16 آبان 1400 و به دنبال عزل خسرو عزیز از ریاست دانشگاه لرستان، علی نظری به ریاست این دانشگاه منصوب شد در حالی که در توضیح سوابق نظری گفته می‌شد که رییس تازه نفس، رییس بسیج اساتید دانشگاه‌های لرستان هم هست. رسول جلیلی هم که 26 مهر 1400 به جای محمود فتوحی ریاست دانشگاه صنعتی شریف را برعهده گرفت، عضو حقیقی شورای عالی فضای مجازی بود. 20 مهر 1400 هم عباس کتابی در حالی به جای رییس معزول دانشگاه کاشان نشست که اسفند 1392 با حکم وزیر علوم دولت یازدهم از ریاست دانشگاه کاشان برکنار شده بود. پایگاه خبری دیده بان کویر، مرداد 1402 در گزارشی نوشت: «عباس کتابی یک بار و برای همیشه باید پاسخگوی شبهات و ابهامات در مورد زمان ریاستش بر دانشگاه کاشان در اوایل دهه نود شمسی باشد. طبق اسناد رسیده به پایگاه خبری دیدبان کویر در مورد مسائل مالی به وجود آمده در سال‌های 91 و 92 و در زمان ریاست عباس کتابی، مبلغ 630 میلیون تومان تبدیل به کارتهای هدیه شده و از آن زمان تاکنون مشخص نیست که این کارتها کجا و چگونه و برای چه مواردی استفاده شده است! از ریاست دانشگاه کاشان تقاضا می‌شود تا راجع به این موضوع و هزینه‌کرد این مبلغ و کارتها در آن سال‌ها به افکار عمومی پاسخ داده و شفافسازی نماید.»

بررسی‌های «اعتماد» نشان می‌دهد که در دولت سیزدهم، زمانبندی عزل روسای دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم و جایگزینی چهره‌های همسو، به میزان مرجعیت دانشگاه‌ها وابسته بوده است. در مهر 1400 حکم عزل 7 رییس دانشگاه و در آبان 1400 حکم عزل 18 رییس دانشگاه صادر شد در حالی که عزل روسای دانشگاه‌های علامه طباطبایی، امیر کبیر، الزهرا، علم و صنعت، خواجه نصیر و صنعتی شریف که دانشگاه‌های تاثیرگذار در نظام آموزش عالی ایران محسوب می‌شوند، در مهر ماه 1400 صورت گرفت و این تعجیل در برکناری روسای دانشگاه‌های پرآوازه

کشور، نشان می‌دهد که دولت سیزدهم از همان ابتدای فعالیت تصمیم به خالصسازی نظام آموزش عالی داشته چنان‌که اولین احکام اخراج استادان هم در اولین ماه‌های فعالیت دولت سیزدهم صادر شد؛ محمد فاضلی؛ استاد جامعه‌شناسی دانشگاه شهید بهشتی، اولین استاد اخراجی دولت سیزدهم بود که حکم اخراجش را 15 شهریور 1400 و حدود 12 روز بعد از آغاز فعالیت وزیر علوم دولت سیزدهم گرفت. آرش ابازری؛ استاد فلسفه علم در دانشگاه صنعتی شریف، دومین استاد اخراجی دولت سیزدهم بود که بهمن 1400 از تدریس در دانشگاه محروم شد. با آغاز اعتراضات مردمی و جامعه دانشگاهیان به دنبال جان‌باختن مهسا امینی (دختر 22 ساله سقزی که مهمان تهران بود و روز 25 شهریور 1401 بعد از بازداشت توسط گشت ارشاد، در بازداشتگاه وزرا دچار مرگ مغزی شد) آمار استادان اخراجی افزایش یافت. البته وزارت علوم در این مورد اظهارنظر آشکاری نداشت و در ظاهر، مسوولیت به روسای دانشگاه‌ها سپرده شده بود. از شهریور 1401 صدها استاد دانشگاه حامی دانشجویان اخراجی و بازداشتی و همراه با اعتراضات مردمی و دانشجویی، با اخراج، ممنوع‌التدریسی، تعلیق از تدریس، قطع حقوق، تمدید نشدن قرارداد، حذف کد تدریس، کسر حقوق، بازنشستگی اجباری مواجه شدند که در این میان تعدادی از استادان به دلیل جملاتی که در فضای مجازی در حمایت از اعتراضات مردمی و دانشجویی نوشته بودند، احکام سخت‌تری دریافت کردند و کارشان به احضار و بازداشت موقت و پاسخگویی به نهادهای امنیتی کشید. تا آخرین روزهای فعالیت دولت سیزدهم، مسوولان وزارت علوم منکر حذف سیاسی استادان بودند و مدعی شدند که کنار گذاشتن برخی استادان به دلیل رکود علمی این اساتید بوده اما دکتر رویا رسولی؛ دانشیار پایه ۱۶ گروه مشاوره دانشگاه الزهرا که از جمله استادان اخراجی دولت سیزدهم است، تصاویری از احکام دریافتی از دانشگاه را برای «اعتماد» فرستاده و متن این احکام نشان می‌دهد که مسوولان دانشگاه در حذف این استاد تا حدی عجله داشتند که حتی قانون جذب و به کارگیری استادان را هم زیر پا گذاشته‌اند. رویا رسولی، روز 26 خرداد امسال اخراج شد. همان روزی که حکم اخراج دکتر زهرا موسوی خامنه؛ فرزند میر حسین موسوی و زهرا رهنورد و عضو هیات علمی دانشکده هنر دانشگاه الزهرا ابلاغ شد. در متن حکم ابلاغی دکتر رسولی آمده است: «با استناد به نامه شماره [...] مورخ 22 آذر 1402 رییس مرکز جذب اعضای هیات علمی وزارت علوم، به اطلاع می‌رساند با تبدیل وضعیت سرکار عالی از رسمی آزمایشی به رسمی قطعی مخالفت شد و قطع همکاری به تصویب رسید.»

این استاد دانشگاه به «اعتماد» می‌گوید که این حکم علاوه بر اینکه نشان‌دهنده تعجیل مسوولان دانشگاه برای پاکسازی این فضای آموزشی از

استادان مستقل و غیر همسوست، مصداق روشنی از تخلفات متعدد است چون نه تنها در این حکم هیچ دلیلی برای قطع همکاری اعلام نشده، بر فرض ممکن نبودن تبدیل وضعیت، استاد می‌تواند با همان قرارداد قبلی به تدریس خود ادامه دهد علاوه بر اینکه طبق قانون به کارگیری اساتید، موعد قطع همکاری استادان، پایان شهریور ماه و بعد از امتحانات دانشجویان است در حالی که این حکم در فصل امتحانات ابلاغ شده و تداوم همکاری استاد با همان قرارداد قبلی هم رعایت نشده است. تخلف دیگری که البته این استاد دانشگاه به آن اشاره نمی‌کند، همان نادیده گرفتن بخشنامه ابلاغی محمد مخبر است؛ بخشنامه‌ای که هرگونه جابه‌جایی و به کارگیری و عزل را تا استقرار دولت جدید ممنوع کرده بود. حالا وزیر علوم اولین اقدامات برای اجرای دستور رییس‌جمهوری را انجام داده و قرار است علی شریفی زارچی؛ استاد اخراجی دانشگاه صنعتی شریف دوباره به دانشگاه برگردد و وزیر علوم هم دو روز قبل، عباس کتابی را از ریاست دانشگاه کاشان عزل کرده است. به دنبال انتصاب سرپرست جدید برای این دانشگاه، پایگاه خبری دیده‌بان کویر در گزارشی نوشت: «عباس کتابی، به دلیل پرونده‌های مالی از خدمت منفصل و بدرقه شد و آخرین و اصلی‌ترین سنگر جریان [دبشیان] در منطقه کاشان و آران و بیدگل هم فرو ریخت اما ریشه‌های این جریان چه در سطح منطقه‌ای و چه در سطح ملی هنوز هم پابرجاست.»